

Bruxelles, 22 noiembrie 2019
(OR. en)

14303/19

SAN 473
SOC 757
ECOFIN 1053
COMPET 754

NOTĂ

Sursă:	Secretariatul General al Consiliului
Destinatar:	Comitetul Reprezentanților Permanenți / Consiliul
Subiect:	Pregătirea reuniunii Consiliului Ocuparea Forței de Muncă, Politică Socială, Sănătate și Consumatori din 9 decembrie 2019 Economia bunăstării - următoarele etape pentru investițiile în sănătate ca componentă centrală a acesteia <i>- Dezbateri de orientare</i>

În anexă, se pune la dispoziția delegațiilor o notă din partea președinției. Prezenta notă va servi drept bază pentru dezbaterile de orientare pe tema „Economia bunăstării - următoarele etape pentru investițiile în sănătate ca componentă centrală a acesteia”, care va avea loc în cadrul reuniunii Consiliului (EPSCO) programate pentru 9 decembrie 2019.

Economia bunăstării – următoarele etape pentru investițiile în sănătate ca componentă centrală a acesteia

La 24 octombrie 2019, Consiliul Uniunii Europene a adoptat concluzii¹ privind economia bunăstării ca **noua abordare orizontală a procesului decizional politic, a definirii priorităților și a guvernantei.**

Concluziile subliniază modul în care **economia bunăstării pune oamenii și bunăstarea lor în centrul elaborării politicilor și al procesului decizional și consideră bunăstarea oamenilor și creșterea economică durabilă** ca fiind factori de consolidare reciprocă, nu obiective contradictorii. Mai exact, acest lucru presupune o colaborare transversală între diferite domenii de politică, cum ar fi sănătatea, protecția socială, ocuparea forței de muncă, egalitatea de gen, competitivitatea, mediul și educația.

Sănătatea este un factor determinant și o componentă a bunăstării. Impactul pozitiv al îmbunătățirii stării de sănătate asupra altor aspecte care contribuie la bunăstarea oamenilor – cum ar fi nivelul de instruire și participarea pe piața forței de muncă – și asupra eventualelor economii pentru societate depășește cu mult efectele sale asupra creșterii produsului intern brut. În schimb, problemele de sănătate reprezintă o povară semnificativă pentru societate și pentru finanțele publice, pe lângă costurile umane. Din punct de vedere economic, **prevenirea problemelor de sănătate și promovarea sănătății** sunt modalități mai eficiente de a spori bunăstarea decât vindecarea bolilor deja declanșate.

Implementarea economiei bunăstării se bazează pe creșterea durabilă drept condiție prealabilă pentru îmbunătățirea bunăstării oamenilor, care este, la rândul său, o condiție prealabilă pentru creșterea durabilă. Astfel de politici trebuie să se fundamenteze pe cercetarea și inovarea bazate pe date. Uniunea Europeană dispune de instrumente, cum ar fi programul Orizont Europa, pentru a consolida baza de cunoștințe pentru promovarea bunăstării.

¹ Concluziile Consiliului privind economia bunăstării, adoptate la 24 octombrie 2019 (documentul 13432/19)

Economia bunăstării se bazează pe valori europene fundamentale, cum ar fi solidaritatea, respectarea drepturilor omului, protecția socială, accesul universal la îngrijire, egalitatea de gen, accesul la educație și condițiile de muncă sigure. Asigurarea respectării demnității umane și promovarea bunăstării oamenilor se numără printre obiectivele fundamentale ale UE, astfel cum sunt consacrate în Tratatul privind Uniunea Europeană (articolele 2 și 3).

Concluziile Consiliului abordează o serie de subiecte importante strâns legate de politica în domeniul sănătății. În acest context, președinția ar dori să evidențieze în special sănătatea mintală, îmbătrânirea în condiții bune de sănătate și transformarea digitală a serviciilor medicale și sociale.

Nu există sănătate fără sănătate mintală. Sănătatea mintală este una dintre condițiile prealabile esențiale pentru bunăstare. Câteva dintre acțiunile sistematice și orientate către rezultate care pot fi întreprinse în abordarea problemelor de sănătate mintală la nivel național și la nivelul UE sunt: prevenirea, depistarea timpurie și tratarea dificultăților de învățare și a tulburărilor psihice, punerea în aplicare a celor mai bune practici de combatere a riscurilor psihosociale la locul de muncă, precum și o mai bună cooperare între diferitele sectoare de politică. Astfel de acțiuni pot avea un impact pozitiv enorm asupra pieței forței de muncă și a economiei.

Pentru a asigura o bună sănătate mintală și bunăstare pentru întreaga populație, nu este suficient să se pună accentul doar asupra tratamentului tulburărilor mintale, ci este, de asemenea, important să se promoveze în mod activ bunăstarea mintală la locul de muncă, în școli și în cadrul educației timpurii, precum și la nivelul tuturor comunităților.

O bună sănătate mintală îmbunătățește calitatea vieții oamenilor de orice vârstă. Fiecare etapă a vieții are proprii factori favorizanți și propriile probleme în materie de sănătate mintală. Însă, pe tot parcursul vieții, o bună sănătate mintală și dezvoltarea de competențe în materie de sănătate mintală sporesc reziliența și adaptarea la ritmul din ce în ce mai rapid al schimbărilor de la locul de muncă și din viața de zi cu zi, precum și la complexitatea modelelor de organizare a muncii.

În anul 1999 sănătatea mintală a fost inclusă pentru prima dată pe agenda UE în domeniul sănătății²; de atunci și până astăzi s-au înregistrat mari progrese. În pofida progreselor care rezultă, printre altele, din punerea în aplicare a Pactului european pentru sănătate mintală și bunăstare³, sănătatea mintală este pe cale să devină una dintre provocările majore ale secolului XXI în materie de sănătate, atât la nivel european, cât și la nivel mondial. Schimbările survenite în viața profesională în ceea ce privește conținutul muncii, modul în care oamenii lucrează, precum și relația dintre angajatori și angajați vor intensifica această tendință, stabilind cerințe specifice în materie de competențe sociale, emoționale și cognitive. Ca urmare a acestor schimbări, capitalul uman organizațional devine din ce în ce mai important pe piața forței de muncă, iar o la baza acestuia stă o bună sănătate mintală.

Concluziile Consiliului privind economia bunăstării atrag atenția asupra necesității de a promova o bună sănătate mintală și de a depune eforturi în vederea prevenirii, a diagnosticării timpurii, a tratamentului și a destigmatizării tulburărilor mintale. Printre prioritățile de politică s-ar putea număra măsuri care să contribuie la promovarea sănătății mintale, cum ar fi dezvoltarea diagnosticării și a unor programe de sprijin mai sistematice, promovarea nediscriminării la locul de muncă și în educație și reducerea stresului la locul de muncă. Acestea ar îmbunătăți viața a milioane de europeni și ar contribui la îmbunătățirea condițiilor de muncă și, prin urmare, la o economie mai puternică.

O strategie a UE cuprinzătoare și intersectorială privind sănătatea mintală va contribui la orientarea politicilor și a acțiunilor pe termen lung, pe baza dovezilor obținute din cercetare și a evaluărilor de impact.

Definirea deceniului îmbătrânirii în condiții bune de sănătate. Longevitatea depinde în mare măsură de succesul modelului social european: numeroase boli au fost depășite, iar protecția socială a redus sărăcia și inegalitățile. Îmbătrânirea populației este o consecință a acestui succes și este legată de alte schimbări demografice.

² Rezoluția Consiliului privind promovarea sănătății mintale, adoptată la 18 noiembrie 1999, JO C 86, 24.3.2000, p. 1-2

³ Pactul european pentru sănătate mintală și bunăstare, 2008, https://ec.europa.eu/health/ph_determinants/life_style/mental/docs/pact_en.pdf

Promovarea sănătății și prevenirea bolilor, măsurile de sănătate publică, combaterea bolilor majore, precum și progresele în domeniul asistenței medicale au contribuit la creșterea speranței de viață. Promovarea îmbătrânirii active și în condiții bune de sănătate a fost o prioritate la nivel național și european⁴, însă acum are nevoie de un impuls suplimentar. Promovarea sănătății pe tot parcursul vieții contribuie la creșterea longevității, dar și la reducerea costurilor de îngrijire.

Este nevoie urgentă ca îmbătrânirea să fie privită ca fiind mai mult decât o chestiune de sustenabilitate a economiei naționale. Longevitatea oferă posibilități pentru piața forței de muncă și pentru economie, dar necesită măsuri de sprijin care să permită tuturor persoanelor să aibă o contribuție activă la societate și la viața profesională. Locurile de muncă sigure și sănătoase se traduc într-o viață profesională mai lungă și previn bolile profesionale, accidentele și costurile aferente.

Îmbătrânirea afectează toate sectoarele societății, cum ar fi asistența medicală, sistemele de pensii, locuințele și piețele de bunuri și servicii⁵. Este necesar ca răspunsurile la schimbările demografice să fie reînnoite într-o gamă largă de politici. Obiectivul comun este de a elabora politici privind îmbătrânirea care să permită oamenilor să ducă o viață activă, sănătoasă, incluzivă și independentă. Președinția consideră că provocările și oportunitățile în materie de politică în domeniul îmbătrânirii populației trebuie abordate într-un mod intersectorial, care să țină seama în mod corespunzător de aspectele legate de generație și de gen.

Îmbătrânirea nu afectează în același mod toate grupurile socioeconomice. În opinia președinției, inegalitățile constatate la nivelul populației în vârstă trebuie abordate prin intermediul sistemului de sănătate și al serviciilor sociale, dar și prin asigurarea unor venituri și pensii adecvate și prin reducerea sărăciei.

Există o mare varietate de factori determinanți ai sănătății care au un impact asupra capacității oamenilor de a desfășura activități zilnice pe tot parcursul vieții. Măsurile trebuie să contribuie la promovarea îmbătrânirii active și în condiții bune de sănătate și la prevenirea problemelor de sănătate, sprijinind învățarea pe tot parcursul vieții în ceea ce privește aptitudinile și competențele necesare atât în viața profesională, cât și în viața privată, capacitând persoanele în vârstă și încurajând comunitățile care oferă sprijin.

⁴ Economia de argint. Prezentare generală a activităților Comisiei Europene din 2019, <https://silvereconomyforum.eu/wp-content/uploads/2019/07/Silver-Economy-Brochure.pdf>

⁵ Forumul la nivel înalt privind economia de argint, Helsinki, 9-10 iulie 2019, <https://silvereconomyforum.eu/>

Inovarea socială și cea digitală trebuie utilizate pe deplin pentru căutarea unor soluții la schimbările demografice și pentru garantarea resurselor pentru o viață decentă⁶. În plus, anticiparea viitoarelor efecte ale schimbărilor demografice reprezintă o condiție prealabilă esențială pentru reușita politicilor din toate sectoarele.

Societatea digitală în beneficiul bunăstării oamenilor. Evoluțiile tehnologice inovatoare, în special digitalizarea și inteligența artificială, schimbă posibilitățile de promovare a bunăstării oamenilor și modalitățile de furnizare a serviciilor de sănătate și a serviciilor sociale⁷. Acest lucru are potențialul de a crește eficacitatea din punctul de vedere al costurilor, eficiența și calitatea serviciilor, precum și de a contracara inegalitățile în ceea ce privește accesul și rezultatele. Mai exact, profesioniștii din domeniul sănătății trebuie să fie instruiți în mod corespunzător pentru a permite sectorului sănătății să profite pe deplin de noile tehnologii.

Există un mare potențial de a realiza progrese suplimentare în ceea ce privește promovarea sănătății și abordarea provocărilor în materie de asistență medicală prin intermediul digitalizării. Sistemele de informații digitale sunt esențiale pentru crearea îngrijirii integrate. Statele membre pot învăța unele de la celelalte și pot de asemenea colabora pentru a crea un ecosistem interoperabil pentru aspectele digitale din domeniul sănătății, precum și programe de investiții pentru infrastructura digitală din Europa⁸.

Deoarece tehnologia se dezvoltă rapid, este important ca întreaga populație să aibă acces la dobândirea pe tot parcursul vieții de aptitudini și competențe, atât pentru a face față provocărilor, cât și pentru a valorifica oportunitățile oferite de digitalizare și de noile forme de muncă. Potrivit mai multor studii, utilizarea instrumentelor digitale depinde de competențele și cunoștințele digitale, nu de vârstă ca atare, dar trebuie abordată lipsa de competențe digitale în rândul persoanelor mai în vârstă și al grupurilor defavorizate.

Accesul oamenilor la propriile lor date medicale și sociale reprezintă un element important al îngrijirii orientate către pacient. Sistemele digitale bine concepute sunt sigure din stadiul conceperii și respectă normele de protecție a datelor și standardele etice relevante. Sistemele concepute pe baza acestor principii ajută la utilizarea potențialului datelor medicale și sociale în domeniul sănătății publice, al cercetării și al inovării.

⁶ Concluziile Consiliului privind îmbătrânirea sănătoasă și demnă, adoptate la 30 noiembrie 2009 (documentul 15955/09)

⁷ Concluziile Consiliului privind sănătatea în societatea digitală – realizarea de progrese în ceea ce privește inovarea bazată pe date în domeniul sănătății, adoptate la 8 decembrie 2017 (documentul 14079/17).

⁸ Orientările rețelei de e-sănătate din 2019, https://ec.europa.eu/health/sites/health/files/ehealth/docs/ev_20190611_co922_en.pdf

Pentru a accelera lucrările actuale privind schimbul transfrontalier de date privind sănătatea, Comisia a lansat ideea unui spațiu european al datelor medicale⁹. Acesta s-ar putea inspira din infrastructura de servicii digitale de e-sănătate pentru prescripțiile electronice și fișele pacienților, din consultările clinice privind pacienții care suferă de boli rare în cadrul rețelelor europene de referință, precum și din colaborările emergente în ceea ce privește gruparea a peste 1 milion de secvențe genomice¹⁰, precum și a altor infrastructuri de cercetare care evidențiază beneficiile schimbului de date medicale. Spațiul european al datelor medicale ar putea fi susținut de legislația europeană și națională sau de alte instrumente care pun în aplicare normele în materie de protecție a datelor, securitatea datelor și principiile etice conexe, în special în ceea ce privește utilizarea secundară a datelor medicale și sociale.

⁹ Scrisoare de misiune adresată dnei Stella Kyriakides, comisarul desemnat pentru sănătate, https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/mission-letter-stella-kyriakides_en.pdf

¹⁰ Comunicarea Comisiei privind transformarea digitală a serviciilor de sănătate și de asistență (documentul 6451/18) <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=COM:2018:233:FIN>

Concluzie

Economia bunăstării se bazează pe principiile Pilonului european al drepturilor sociale, precum și pe abordările „Sănătate în toate politicile” și „O singură sănătate”, sprijină punerea în aplicare a Agendei 2030 pentru dezvoltare durabilă la nivel mondial și promovează cooperarea și coordonarea intersectorială la nivel național și la nivelul UE. În recente concluzii ale Consiliului este menționat obiectivul de a consolida rolul politicilor din domeniul ocupării forței de muncă, social, al sănătății și al educației în cadrul procesului semestrului european.

Având în vedere cele de mai sus, președinția invită Consiliul să organizeze o dezbatere de orientare pe baza următoarelor întrebări:

1. Atunci când se elaborează măsuri concrete pentru a promova economia bunăstării, ce acțiuni sunt necesare pentru a asigura o contribuție solidă a politicii de sănătate, încurajând, totodată, dialogul intersectorial la nivelul UE?
 - a) Mai specific, ce elemente esențiale ar trebui să includă o strategie a UE în materie de sănătate mintală pentru a sprijini cel mai bine eforturile statelor membre?
 - b) În contextul schimbărilor demografice, ce fel de acțiuni ar trebui întreprinse pentru a promova îmbătrânirea activă și în condiții bune de sănătate și pentru a încuraja politicile privind îmbătrânirea bazate pe prevenire și anticipare?

2. În perspectiva următorilor ani, în ce fel ar putea lucra statele membre și Comisia pentru a crea un spațiu european al datelor medicale prin intermediul unor inițiative actuale și noi care să permită o mai bună utilizare a datelor medicale în domeniul îngrijirii, al sănătății publice și al cercetării, în beneficiul bunăstării tuturor?